

care non donum Dei esse dicamus; neque id donum Dei esse fateamur, quoniam exigi audimus a nobis præmio vitæ, si hoc fecerimus, oblato? Absit, ut hoc placeat participibus et defensoribus gratiæ pelagianorum est error iste damnable: quorum mox Apostolus ora obstruxit, adjungens, « Quotquot enim Spiritu Dei aguntur, hi filii sunt Dei¹, » ne facta mortificare nos carnis, non per Dei, sed per nostrum spiritum crederemus. De quo Dei Spiritu etiam ibi loquebatur, ubi ait, « Omnia autem hæc operatur unus atque » idem Spiritus, dividens propria unicuique prout vult². » Inter quæ omnia sicut scitis, nominavit et fidem. Sicut ergo quamvis donum Dei sit, facta carnis mortificare; exigitur tamen a nobis proposito præmio vitæ: ita donum Dei est et fides, quamvis et ipsa cum dicitur, « Si credideris, salvus eris; » proposito præmio salutis exigatur a nobis. Ideo enim hæc et nobis præcipiuntur, et dona Dei esse monstrantur; ut intelligatur quod et nos ea facimus, et Deus facit ut illa faciamus, sicut per prophetam Ezechielem apertissime dicit. Quid enim apertius, quam ubi dicit, « Ego faciam ut faciatis³? » Locum ipsum Scripturæ attendite: et videbitis illa Deum promittere facturum se ut faciant, quæ jubet ut fiant. Non sane ibi tacet merita eorum, sed mala; quibus se ostendit reddere pro malis bona, hoc ipso quo eos facit habere deinceps opera bona, cum ipse facit ut faciant divina mandata.

XXIII. Sed omnis hæc ratio, qua defendimus gratiam Dei per Jesum Christum Dominum nostrum, vere esse gratiam⁴, id est, non secundum merita nostra dari, quamvis evidentissime divinorum eloquiorum testimoniis asseratur; tamen apud eos, qui nisi aliquid sibi assignent, quod

¹ Rom. viii, 14. — ² 1 Cor. xii, 11. — ³ Ezech. xxxvi, 27. — ⁴ Rom. xi, 35.

priores dent ut retribuatur eis, ab omni studio pietatis reprimi se putant, laborat aliquantum in ætate majorum jam utentium voluntatis arbitrio: sed ubi venit ad parvulos, et ad ipsum Mediatorem Dei et hominum, hominem Christum Jesum¹, omnis deficit præcedentium gratiam Dei humanorum assertio meritorum: quia nec illi ullis bonis præcedentibus meritis discernuntur a cæteris, ut pertineant ad liberatorem hominum; nec ille ullis humanis præcedentibus meritis, cum et ipse sit homo, liberator factus est hominum.

XXIV. Quis enim audiat, quod dicuntur parvuli pro suis futuris meritis in ipsa infantili ætate baptizati exire de hac vita; et ideo alii non baptizati in eadem ætate mori, quia et ipsorum præscita sunt merita futura, sed mala; non eorum vitam bonam vel malam Deo remunerante vel damnante, sed nullam? Apostolus quidem limitem fixit, quem transgredi non debeat hominis, ut mitius loquar, incauta suspicio. Ait enim, « Omnes astabimus » ante tribunal Christi, ut referat unusquisque secundum ea quæ per corpus gessit, sive bonum, sive malum²: gessit, » inquit; non adjunxit, vel gesturus fuit. Sed unde hoc talibus viris in mentem venerit nescio, ut futura quæ non sunt futura, puniantur aut honorentur merita parvulorum. Cur autem dictum est, secundum ea quæ per corpus gessit hominem judicandum, cum gerantur multa solo animo, non per corpus, nec per ullum corporis membrum; et plerumque tam magna, ut talibus cogitationibus poena justissima debeatur: sicuti est, ut alia taceam, quod « dixit insipiens in corde suo: Non est Deus³? » Quid est ergo, « secundum ea quæ per corpus gessit: » nisi secundum ea quæ gessit eo tempore quo in corpore fuit, ut per corpus intelligamus per corporis tempus?

¹ 1 Tim. ii, 5. — ² 2 Cor. v, 10. — ³ Psal. xiii, 1.

Post corpus autem nemo erit in corpore, nisi resurrectione novissima; non ad ulla merita comparanda, sed ad recipienda pro bonis meritis præmia, pro malis luenda supplicia. Hoc autem medio tempore inter depositionem et receptionem corporis, secundum ea quæ gesserunt per corporis tempus, sive cruciantur animæ, sive requiescunt. Ad quod tempus corporis pertinet etiam quod Pelagiani negant, sed Christi Ecclesia confitetur, originale peccatum: quo sive soluto per Dei gratiam, sive per Dei iudicium non soluto, cum moriuntur infantes, aut merito regenerationis transeunt ex malis ad bona, aut merito originis transeunt ex malis ad mala. Hoc catholica fides novit: in hoc etiam nonnulli hæretici sine ulla contradictione consentiunt. Judicari autem quemquam non secundum merita quæ habuit quandiu fuit in corpore, sed secundum merita quæ fuerat habiturus si diutius vixisset in corpore, unde opinari potuerint homines, quorum ingenia non esse contemptibilia vestræ indicant litteræ, mirans et stupens reperire non possum: nec credere auderem, nisi vobis non credere non auderem. Sed spero adfuturum Deum, ut commoniti cito videant, ea quæ dicuntur futura fuisse peccata, si per Dei iudicium in non baptizatis possunt jure puniri, etiam per Dei gratiam baptizatis posse dimitti. Quicumque enim dicit, puniri tantum posse Deo judicante futura peccata, dimitti autem Deo miserante non posse, cogitare debet quantam Deo faciat gratiæque ejus injuriam; quasi futurum peccatum prænosci possit, nec possit ignosci. Quod si absurdum est: magis ergo futuris, si diu viverent, peccatoribus, cum in parva ætate moriuntur, lavacro quo peccata diluuntur, debuit subveniri.

XXV. Quod si forsitan dicunt, poenitentibus peccata dimitti; et ideo istos non baptizari in parvula ætate mo-

rientes, quia præsciti sunt poenitentiam si viverent non acturi; eos autem qui baptizantur, et parvuli de corporibus exeunt, Deum præscisse acturos poenitentiam fuisse, si viverent; attendant et videant, si ita est, non jam in parvulis sine baptismo morientibus peccata originalia vindicari, sed sua cujusque futura si viveret: itemque baptizatis non originalia dilui, sed sua futura si viverent; quoniam non possunt nisi in majore ætate peccare: sed alios acturos poenitentiam, alios non acturos fuisse prævisos; ideo alios baptizatos, alios sine baptismo exisse de hac vita. Hoc si auderent Pelagiani, non jam laborarent negando originale peccatum, quærere parvulis extra regnum Dei nescio cujus suæ felicitatis locum: maxime quando convincuntur non eos habere posse vitam æternam, quia non manducaverunt carnem nec biberunt sanguinem Christi¹; et quia in eis, qui nullum habent omnino peccatum, falsus est baptismus qui in remissionem traditur peccatorum. Dicerent enim prorsus nullum esse originale peccatum, sed pro suis futuris, si viverent, meritis vel baptizari vel non baptizari eos qui de corpore solvuntur infantes, et pro suis futuris meritis eos vel accipere vel non accipere corpus et sanguinem Christi, sine quo vitam prorsus habere non possunt: et in veram remissionem peccatorum baptizari, quamvis nullum ex Adam traherent; quoniam remittuntur eis peccata, de quibus illos Deus poenitentiam præscivit acturos. Ita facillime agerent atque obtinerent causam suam, qua negant esse originale peccatum, et gratiam Dei non dari nisi secundum merita nostra contendunt. Sed quia hominum futura, quæ non sunt futura, procul dubio nulla sunt merita, et hoc videre facillimum est: ideo nec Pelagiani hoc dicere potuerunt; et multo magis nec isti dicere de-

¹ Joan. vi, 54.

buerunt. Dicit enim non potest, quam moleste feram, quod viderunt Pelagiani esse falsissimum et absurdissimum, hoc non vidisse istos, qui nobiscum errorem illorum hæreticorum catholica auctoritate condemnant.

XXVI. Scripsit librum de mortalitate Cyprianus, multis ac pene omnibus qui Ecclesiasticas litteras amant, laudabiliter notum: in quo propterea dicit non solum non esse fidelibus inutilem mortem, verum etiam utilem reperiri; quoniam peccandi periculis hominem subtrahit, et in non peccandi securitate constituit. Sed quid prodest, si etiam futura, quæ commissa non sunt, peccata puniuntur? Agit tamen ille copiosissime atque optime, peccandi pericula nec deesse in ista vita, nec superesse post illam. Ubi et illud testimonium ponit de libro Sapientiae: « Raptus est, ne malitia mutaret intellectum ejus¹. » Quod a me quoque positum, fratres istos ita respuisse dixistis, tanquam non de libro canonico adhibitum: quasi et excepta hujus libri attestazione res ipsa non clara sit, quam volumus hinc doceri. Quis enim audeat negare Christianus, justum, si morte præoccupatus fuerit, in refrigerio futurum²? Quilibet hoc dixerit, quis homo sanæ fidei resistendum putabit? Item si dixerit, justum, si a sua justitia recesserit³, in qua diu vixit, et in ea fuerit impietate defunctus, in qua, non dico unum annum, sed unum diem vixerit, in poenas iniquis debitas hinc iturum, nihil sibi sua præterita justitia profutura: huic perspicuæ veritati quis fidelium contradicet? Porro si quæritur a nobis, utrum si tunc esset mortuus, quando erat justus, poenas esset inventurus, an requiem: numquid requiem respondere dubitabimus? Hæc est tota causa cur dictum est, a quocumque sit dictum: « Raptus est, » ne malitia mutaret intellectum ejus. » Dictum est enim

¹ Sap. iv, 11. — ² Ibid. 7. — ³ Ezech. xviii, 24.

secundum pericula vitæ hujus, non secundum præscientiam Dei, qui hoc præscivit quod futurum erat, non quod futurum non erat: id est, quod ei mortem immaturam fuerat largiturus, ut tentationum subtraheretur incerto; non quod peccaturus esset, qui mansurus in tentatione non esset. De hac quippe vita legitur in libro Job: « Numquid non tentatio est vita humana super terram¹. » Sed quare aliis concedatur, ut ex hujus vitæ periculis dum justi sunt auferantur; alii vero justi donec a justitia cadant, in eisdem periculis vita productione teneantur; quis cognovit sensum Domini²? Et tamen hinc intelligi datur, etiam illis justis, qui bonos piosque mores usque ad senectutis maturitatem et diem vitæ hujus ultimum servant, non in suis meritis, sed in Domino esse gloriantur, quoniam qui vitæ brevitate rapuit justum, ne malitia mutaret intellectum ejus, ipse in quantacumque vitæ longitudine custodit justum, ne malitia mutet intellectum ejus. Cur autem hic tenuerit casurum justum, quem prius quam caderet hinc posset auferre, justissima omnino, sed inscrutabilia sunt judicia ejus.

XXVII. Quæ cum ita sint, non debuit repudiari sententia libri Sapientiae, qui meruit in Ecclesia Christi de gradu lectorum Ecclesiae Christi tam longa annositate recitari, et ab omnibus Christianis, ab episcopis usque ad extremos laicos fideles, poenitentes, catechumenos, cum veneratione divinæ auctoritatis audiri. Certe enim si de divinarum Scripturarum tractatoribus qui fuerunt ante nos, proferrem defensionem hujusce sententiæ, quam nunc solito diligentius atque copiosius contra novum Pelagianorum defendere urgemur errorem; hoc est, gratiam Dei non secundum merita nostra dari, et gratis dari cui datur; quia neque volentis, neque currentis, sed mi-

¹ Job, vii, 1, juxta LXX. — ² Rom. xi, 34.

serentis est Dei¹, justo autem iudicio non dari cui non datur, quia non est iniquitas apud Deum²: si hujus ergo sententiæ defensionum ex divinorum eloquiorum nos præcedentibus catholicis tractatoribus promerem; profecto hi fratres, pro quibus nunc agimus, acquiescerent: hoc enim significastis litteris vestris. Quid igitur opus est, ut eorum scrutemur opuscula, qui prius quam ista hæresis oriretur, non habuerunt necessitatem in hac difficili ad solvendum quæstione versari? quod procul dubio facerent, si respondere talibus cogerentur. Unde factum est, ut de gratia Dei quid sentirent, breviter quibusdam scriptorum suorum locis et transeunter attingerent: immorarentur vero in eis, quæ adversus inimicos Ecclesiæ disputabant, et in exhortationibus ad quasque virtutes, quibus Deo vivo et vero pro adipiscenda vita æterna et vera felicitate servitur. Frequentationibus autem orationum simpliciter apparebat Dei gratia quid valeret: non enim poscerentur de Deo quæ præcipit fieri, nisi ab illo donaretur ut fierent.

XXVIII. Sed qui sententiis tractatorum instrui volunt, oportet ut istum librum Sapientiæ, ubi legitur: « Raptus est, ne malitia mutaret intellectum ejus³, » omnibus tractatoribus anteponant: quoniam sibi eum anteposuerunt etiam temporibus proximi Apostolorum egregii tractatores, qui eum testem adhibentes, nihil se adhibere nisi divinum testimonium crediderunt. Et certe beatissimum Cyprianum disputasse constat, ut celerioris mortis beneficium commendaret, a peccatorum periculis eripi eos, qui hanc vitam finiunt in qua peccari potest. In eodem libro ait inter cætera: « Cur non cum Christo futurus, et de Domini pollicitatione securus, quod ad Christum voceris, amplecteris; et quod diabolo careas,

¹ Rom. ix, 16. — ² Ibid. 14. — ³ Sap. iv, 11.

» gratularis¹? » Et alio loco: « Pueri, inquit, periculum » lubricæ ætatis evadunt. » Itemque alio: « Quod non, » inquit, properamus et currimus, ut patriam nostram » videre, ut parentes salutare possimus? Magnus illic nos » charorum numerus expectat parentum, fratrum, filiorum » frequens nos et copiosa turba desiderat, jam de sua » incolumitate segura, adhuc de nostra salute sollicita. » His atque hujusmodi doctor ille sententiis in catholicæ fidei luce clarissima, satis aperteque testatur, usque ad hujus corporis depositionem peccandi pericula tentationesque metuendas; deinceps nulla talia quemquam esse passurum. Quod et si non testaretur, quando de hac re Christianus qualiscumque dubitaret? Quomodo igitur homini lapsu, et in eodem lapsu istam vitam misere finienti, atque in pœnas eunti talibus debitas; quomodo, inquam, huic non plurimum summeque prodesset, si ex hoc tentationum loco prius quam laberetur, morte raperetur?

XXIX. Ac per hoc, si absit nimis inconsiderata contentio, tota quæstio ista finita est de illo qui raptus est, ne malitia mutaret intellectum ejus. Nec ideo liber Sapientiæ, qui tanta numerositate annorum legi meruit in Ecclesia Christi, in quo et hoc legitur, pati debet injuriam, quoniam resistit eis qui pro meritis hominum falluntur, ut veniant contra Dei manifestissimam gratiam: quæ maxime apparet in parvulis; quorum cum alii baptizati, alii non baptizati vitæ hujus terminum sumunt, satis indicant misericordiam et iudicium; misericordiam quidem gratuitam, iudicium debitum. Si enim judicarentur homines pro meritis suæ vitæ, quæ non habuerunt morte præventi, sed habituri essent, si viverent: nihil prodesset ei qui raptus est, ne malitia mutaret intellectum ejus; nihil prodesset eis qui lapsi moriuntur, si ante moreren-

¹ Cyprian. in lib. de Mortalitate.

tur : quod nullus dicere Christianus audebit. Quocirca non debent fratres nostri, qui nobiscum pro catholica fide perniciem Pelagiani erroris impugnant, huic Pelagianæ in tantum favere opinioni, qua opinantur gratiam Dei secundum merita nostra dari; ut quod illi audere non possunt, sententiam veram plane et antiquitus Christianam : « Raptus est, ne malitia mutaret intellectum ejus, » destruere moliantur; et id astruere, quod, non dico crediturum, sed somniaturum neminem putaremus, secundum ea scilicet judicari quemque mortuorum, quæ gesturus fuerat, si tempore prolixiore vixisset. Ita quippe claret invictum esse quod dicimus, gratiam Dei non secundum merita nostra dari, ut huic veritati contradicentes ingeniosi homines hæc ab omnium auribus et cogitationibus abigenda dicere cogentur.

XXX. Est etiam præclarissimum lumen prædestinationis¹ et gratiæ, ipse Salvator ipse Mediator Dei et hominum homo Christus Jesus : qui ut hoc esset, quibus tandem suis vel operum vel fidei præcedentibus meritis natura humana quæ in illo est comparavit? Respondeatur quæso : ille homo, ut a Verbo Patri coæterno in unitatem personæ assumptus, Filius Dei unigenitus esset, unde hoc meruit? Quod ejus bonum quaecumque præcessit? Quid egit ante, quid credidit, quid petivit, ut ad hanc ineffabilem excellentiam perveniret? Nonne faciente ac suscipiente Verbo, ipse homo, ex quo esse cœpit, Filius Dei unicus esse cœpit? Nonne Filium Dei unicum foemina illa gratia plena concepit? Nonne de Spiritu sancto et virgine Maria Dei Filius unicus natus est, non carnis cupidine, sed singulari Dei munere? Numquid metuendum fuit, ne accedente ætate homo ille libero peccaret arbitrio? Aut ideo in

¹ Vide lib. II de peccator. Merit. et Remiss. cap. 17, et lib. de Dono perseverantiæ, cap. 24.

illo non libera voluntas erat, ac non tanto magis erat, quanto magis peccato servire non poterat? Nempe ista omnia singulariter admiranda, et alia si qua ejus propria verissime dici possunt, singulariter in illo accepit humana, hoc est, nostra natura, nullis suis præcedentibus meritis. Respondeat hic homo Deo, si audeat, et dicat, Cur non et ego? Et si audierit : « O homo, tu quis es qui respondeas Deo? » nec sic cohibeat, sed augeat impudentiam, et dicat, Quomodo audio : « Tu quis es, o homo? » Cum sim quod audio, id est, homo quod est et ille de quo ago, cur non sim quod et ille? At enim gratia ille talis ac tantus est. Cur diversa est gratia, ubi natura communis est? Certe non est acceptio personarum apud Deum². Quis, non dico Christianus, sed insanus hæc dicat?

XXXI. Appareat itaque nobis in nostro capite ipse fons gratiæ, unde secundum uniuscujusque mensuram se per cuncta ejus membra diffundit. Ea gratia fit ab initio fidei suæ homo quicumque Christianus, qua gratia homo ille ab initio suo factus est Christus : de ipso Spiritu et hic renatus, de quo est ille natus; eodem Spiritu fit in nobis remissio peccatorum, quo Spiritu factum est ut nullum haberet ille peccatum. Hæc se Deus esse facturum profecto præscivit. Ipsa est igitur prædestinatio sanctorum, quæ in Sancto sanctorum maxime claruit : quam negare quis potest recte intelligentium eloquia veritatis? Nam et ipsum Dominum gloriæ, in quantum homo factus est Dei Filius, prædestinatum esse didicimus. Clamat doctor gentium in capite Epistolarum suarum : « Paulus servus » Jesu Christi, vocatus Apostolus, segregatus in Evangelium Dei, quod ante promiserat per Prophetas suos in » Scripturis sanctis de Filio suo, qui factus est ei ex » semine David secundum carnem, qui prædestinatus est

¹ Rom. IX, 20. — ² Coloss. III, 25.

» Filius Dei in virtute, secundum Spiritum sanctificationis ex resurrectione mortuorum ¹. » Prædestinatus est ergo Jesus, ut qui futurus erat secundum carnem filius David, esset tamen in virtute Filius Dei secundum Spiritum sanctificationis; quia natus est de Spiritu sancto et virgine Maria. Ipsa est illa ineffabiliter facta hominis a Deo Verbo susceptio singularis, ut filius Dei et Filius hominis simul, filius hominis propter susceptum hominem, et Filius Dei propter suscipientem unigenitum Deum veraciter et proprie diceretur; ne non Trinitas, sed quaternitas crederetur. Prædestinata est ista naturæ humanæ tanta et tam celsa et summa subvectio, ut quo attolleretur altius, non haberet: sicut pro nobis ipsa divinitas quo usque se deponeret humiliter, non habuit, quam suscepta natura hominis cum infirmitate carnis usque ad mortem crucis. Sicut ergo prædestinatus est ille unus, ut caput nostrum esset: ita multi prædestinati sumus, ut membra ejus essemus. Humana hic merita conticescant, quæ perierunt per Adam: et regnet quæ regnat Dei gratia per Jesum Christum Dominum nostrum, unicum Dei Filium, unum Dominum. Quisquis in capite nostro præcedentia merita singularis illius generationis invenerit, ipse in nobis membris ejus præcedentia merita multiplicatæ regenerationis inquirat. Neque enim retributa est Christo illa generatio, sed tributa, ut alienus ab omni obligatione peccati, de Spiritu et Virgine nasceretur. Sic et nobis ut ex aqua et Spiritu renasceremur, non retributum est pro aliquo merito, sed gratis tributum: et si nos ad lavacrum regenerationis fides duxit, non ideo putare debemus, priores nos dedisse aliquid, ut retribueretur nobis regeneratio salutaris; ille quippe nos fecit credere in Christum, qui nobis fecit in quem credimus Christum; ille facit in homi-

¹ Rom. 1, 1.

nibus principium fidei et perfectionem in Jesum, qui fecit hominem principem fidei et perfectorem Jesum: sic enim est appellatus, ut scitis, in Epistola quæ est ad Hebræos ¹.

XXXII. Vocat enim Deus prædestinatos multos filios suos, ut eos faciat membra prædestinati unici Filii sui, non ea vocatione qua vocati sunt et qui noluerunt venire ad nuptias ²; illa quippe vocatione et Judæi vocati sunt, quibus Christus crucifixus scandalum est; et gentes, quibus crucifixus stultitia est: sed ea vocatione prædestinatos vocat ³, quam distinxit Apostolus, dicens, ipsis vocatis Judæis et Græcis prædicare se Christum Dei virtutem et Dei sapientiam. Sic enim ait: « Iphis autem vocatis ⁴: » ut illos ostenderet non vocatos: sciens esse quamdam certam vocationem eorum qui secundum propositum vocati sunt, quos ante præscivit et prædestinavit conformes imaginis Filii sui ⁵. Qnam vocationem significans, ait: « Non ex operibus, sed ex vocante dictum est ei, Quia » major serviet minori ⁶. » Numquid dixit: Non ex operibus, sed ex credente? Prorsus etiam hoc abstulit homini, ut totum daret Deo. Dixit ergo, « sed ex vocante: » non quacumque vocatione, sed qua vocatione fit credens.

XXXIII. Hanc intuebatur etiam, cum diceret: « Sine » poenitentia sunt dona et vocatio Dei ⁷. Nam et ibi quid agebatur paulisper advertite. Cum enim dixisset: « Nolo » enim vos ignorare, fratres, sacramentum hoc, ut non » sitis vobis sapientes: quia cæcitas ex parte Israël facta » est ⁸, donec plenitudo gentium intraret, et sic omnis » Israël salvus fieret, sicut scriptum est: Veniet ex Sion » qui eripiat, et avertat impietatem ab Jacob, et hoc illis » a me testamentum, cum abstulero peccata eorum ⁹: »

¹ Hebr. xii, 2. — ² Luc. xiv, 16 et seqq. — ³ 1 Cor. 1, 23. — ⁴ Ibid. 24. — ⁵ Rom. viii, 28 et 29. — ⁶ Id. ix, 12. — ⁷ Id. xi, 29. — ⁸ Ibid. 25-27. — ⁹ Isai. lix, 20.

mox addidit quod diligenter intelligendum est : « Secun-
 dum Evangelium quidem inimici propter vos, secundum
 electionem autem dilecti propter patres ¹. » Quid est,
 secundum Evangelium quidem inimici propter vos : nisi,
 quid eorum inimicitia qua occiderunt Christum,
 Evangelio, sicut videmus, sine dubitatione profecit ? Et
 hoc ostendit ex Dei dispositione venisse, qui bene uti
 novit etiam malis : non ut ei prosint vasa iræ, sed ut ipso
 illis bene utente, prosint vasis misericordiæ. Quid enim
 apertius dici potuit, quam id quod dictum est : « Secun-
 dum Evangelium quidem inimici propter vos ? » Est
 ergo in malorum potestate peccare : ut autem peccando
 hoc illa malitia faciant, non est in eorum potestate, sed
 Dei dividendis tenebras et ordinantis eas ; ut hinc etiam
 quod faciunt contra voluntatem Dei, non impleatur nisi
 voluntas Dei. Legimus in Actibus Apostolorum, quod
 cum dimissi a Judæis Apostoli venissent ad suos, et indi-
 cassent quanta eis sacerdotes et seniores dixerunt ² ; leva-
 verunt illi vocem unanimes omnes ad Dominum, et dixe-
 runt : « Domine, tu es qui fecisti cælum et terram, et
 mare, et omnia quæ in eis sunt, qui per os patris nostri
 David, sancti pueri tui, dixisti : « Quare fremuerunt
 gentes, et populi meditati sunt inania ; adstiterunt reges
 terræ, et principes convenerunt in unum, adversus
 Dominum et adversus Christum ejus ³ ? » Convenerunt
 enim in veritate, in civitate ista, adversus sanctum puerum
 tuum Jesum quem unxisti, Herodes et Pilatus et populus
 Israël, facere quanta manus tua et consilium prædestina-
 vit fieri. » Ecce quod dictum est : « Secundum Evange-
 lium quidem inimici propter vos ⁴. » Tanta quippe ab
 inimicis Judæis manus Dei et consilium prædestinavit fieri,
 quanta necessaria fuerunt Evangelio propter nos. Sed

¹ Rom. xi, 28. — ² Act. iv, 24 et seqq. — ³ Psal. ii, 1. — ⁴ Rom. xi, 28.

quid est quod sequitur : « Secundum electionem autem
 dilecti propter patres ¹ ? » Numquid illi inimici, qui in
 suis inimicitis perierunt, et adversantes Christo de gente
 ipsa adhuc pereunt, ipsi sunt electi atque dilecti ? Absit :
 quis hoc vel stultissimus dixerit ? Sed utrumque licet inter
 se contrarium, id est, inimici et dilecti, quamvis non in
 eosdem homines, tamen in eandem gentem convenit
 Judæorum, et ad idem carnale semen Israël, aliis eorum
 ad claudicationem, aliis ad benedictionem Israël ipsius
 pertinentibus. Hunc enim sensum apertius superius expli-
 cavit, ubi ait : « Quod quærebat Israël, hoc non est con-
 secutus : electio autem consecuta est, cæteri vero excæ-
 cati sunt ². » In utrisque tamen idem ipse Israël. Ubi
 ergo audimus, Israël non est consecutus, vel cæteri excæ-
 cati sunt ; ubi intelligendi sunt inimici propter nos :
 ubi vero audimus, « electio autem consecuta est ; » ibi
 intelligendi sunt dilecti propter patres : quibus patribus
 utique ista promissa sunt. « Abrahæ quippe dictæ sunt
 promissiones et semini ejus ³. » Unde et in ista olea
 oleaster inseritur gentium. Jam porro electionem quam
 dicat ⁴, quia secundum gratiam, non secundum debitum,
 debet utique occurrere ; quoniam « reliquiæ per electio-
 nem gratiæ factæ sunt ⁵. » Hæc electio consecuta est,
 cæteris excæcatis. Secundum hanc electionem Israëlitæ
 dilecti propter patres. Non enim vocatione illa vocati sunt,
 de qua dictum est : « Multi vocati ⁶ : » sed illa, qua vo-
 cantur electi. Unde et hic posteaquam dixit : « Secundum
 electionem autem dilecti propter patres ⁷ : » continuo
 subjecit unde agimus : « Sine poenitentia enim sunt dona
 et vocatio Dei ⁸ : » id est, sine mutatione stabiliter fixa
 sunt. Ad hanc vocationem qui pertinent, omnes sunt

¹ Rom. xi, 28. — ² Ibid. 7. — ³ Gal. v, 16. — ⁴ Rom. xi, 17. — ⁵ Ibid. 5. — ⁶ Matth. xx, 16. — ⁷ Rom. xi, 28. — ⁸ Ibid. 29.